

Psykisk ohälsa bland samer

Vi har under lång tid fått rapporter om att det finns psykisk ohälsa ibland samiska befolkningen. Nu finns det forskning och aktuella rapporter, Sametinget har information i Syödate februari 2023 av forskargruppen Lávvuo*. Det visar att fler samer än ickesamer har upplevt ohälsa och suicidtankar. 6% fler samer än ickesamer (främst unga kvinnor) har självrporterade självmordsförsök, fler har upplevt sig kränkta och lateralt våld.

Lateralt våld härrör från en komplex blandning av kulturell, historisk och social dynamik och inkluderar ett antal beteenden så som skvaller; svartsjuka; mobbning; skambeläggande; social utfrysning; familjefejder; organisationskonflikt; fysiskt våld; psykologiskt våld och hot om våld.

Det finns även rapporter att fler män upplever *Disease of despair* (sjukdom av förtvivlan, en av tre klasser av beteenderelaterade medicinska tillstånd som ökar i grupper av människor som upplever förtvivlan på grund av en känsla av att deras långsiktiga sociala och ekonomiska utsikter är dystra). Om en individ har sjukdom av förtvivlan, finns det en ökad risk för *Death of despair* som ofta kan vara självmord, drog eller alkoholöverdos eller leversvikt.

*Forskargrupp Lávvuo är en forsknings- och utbildningsmiljö fokuserad på samisk hälsa och välbefinnande vid Institutionen för Epidemiologi och Global Hälsa, Umeå Universitet. Miljöns syfte är att genom forsknings- och utbildningsaktiviteter av högsta kvalitet bidra till att stärka hälsa och välbefinnande hos det samiska urfolket i Sverige.

Forskning via Lávvuo 2023 genom uppdrag Folkhälsomyndigheten:

<https://www.folkhalsomyndigheten.se/nyheter-och-press/nyhetsarkiv/2023/mars/samers-halsa-och-levnadsvanor-undersokta-i-stor-enkatstudie/>

Yrkande

- Att Sametinget aktivt arbetar med frågan om psykisk ohälsa hos den samiska befolkningen.
- Att Sametinget stöttar forskargruppen Lávvuo och deras arbete med psykisk hälsa.
- Att Sametinget fortsätter sitt påverkansarbete hos statliga myndigheter som Folkhälsomyndigheten, Socialstyrelsen med flera så att de tar sitt ansvar i frågan.

För sametingspartiet Guovssonásti:

Ägre 23/11 - 2023

Fia Kaddik

Mariann Lörstrand Blind